

Xarici valyuta ilə bağlı riskin qarşısının alınması məqsədi ilə istifadə edilən alətlərin(hecinq alətləri) siyahısı, habelə bu alətlərin qısa izahı

Valyuta riski - xarici valyutada və qiymətli metallarda Bankın açıq olduğu mövqələr üzrə xarici valyuta və qiymətli metal məzənnələrinin əlverişsiz dəyişməsi nəticəsində itkilərin yaranması ehtimalıdır. Valyuta riskinin idarə olunmasının və nəzarətinin əsas məqsədi xarici valyutadan istifadə edilməklə aktivlərin və passivlərin formalaşdırılması zamanı bankın kapitalının itkisinin minimuma çatdırılması. Valyuta riskinin idarə edilməsi mərhələli şəkildə həyata keçirir.

Bankın xəzinədarlıq departamenti əsasən arbitraj əməliyyatları olmaqla bir sıra valyuta ticarəti əməliyyatları aparır. Lakin, bu fəaliyyət Bankın əsas fəaliyyəti deyil və açılan xarici valyuta mövqələrinin böyük hissəsi Bankın biznesinə dəstək xarakteri daşıyır. Açıq valyuta mövqeyi valyuta məzənnələrinin dəyişməsi nəticəsində Bank itkilərə məruz qala bilər. Hazırda Bankda AMB-nin sərbəst dönerli və qapalı valyutalar üzrə tətbiq etdiyi normativ limitlərin izlənməsi başlıca tənzimlənmə aləti kimi istifadə edilir. Lakin, cari ildə daha dinamik limitlər sisteminin tətbiqi nəzərdə tutulmuşdur. Belə ki, bu sistem AMB-nin bütün normativlərinin gözlənməsi şərti ilə, daxili valyuta riski limitlərinin tətbiqini və bu limitlərə daha tez-tez baxılmasını, limitlərə riayət edilməsinin daha səmərəli monitorinqini və təkmilləşdirilmiş hesabatlılığı əhatə edir.

- Riskin aşkar edilməsi - açıq valyuta mövqeyinin və onun riskə uğraması təhlükəsinin müəyyən edilməsi;
- Valyuta riskinin kəmiyyətcə qiymətləndirilməsi;
- Limitlərin müəyyən edilməsi;
- xarici valyuta vasitəsilə kreditləşdirmə və investləşdirmə;

- Struktur hecləşdirmə valyutalar arasında korrelyasiya nəzərə alınmaqla mövqe qapanmadan həyata keçirilir. Bu zaman məzənnə dəyişməsi zamanı bir mövqedən əmələ gələn itki, digər mövqe hesabına bağlanır.

- «Svop» əməliyyatları - Bu metodun əsas mahiyyəti isə eyni vaxta 2 əməliyyat aparmaqla qarşılıqlı tələb və öhdəlik yaratmaq, eyni zamanda isə valyuta risklərini idarə etməkdir. Belə ki, «Svop» əməliyyatı zamanı Bankın müvafiq struktur bölməsi qabaqcadan müəyyən edilmiş məzənnələr əsasında həmin günə istifadədə olmayan valyutanı qısa müddət ərzində satır, eyni zamanda isə həmin məbləğdə valyutanı daha uzun müddətdə geri alır. Bu proses Bankın həmin valyutalar üzrə risklərini tarazlaşdırmaqla yanaşı onların qabaqcadan müəyyənləşdirilməsini təmin edir ki, bu da risklərin idarə olunmasında əhəmiyyətli bir faktordur.